

Archeologienota

Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

BRECHT HENWEG (prov. Antwerpen)

Auteurs: Lise DEMEULEMEESTER

Projectcode: 2020^E51

1. Aanleiding vooronderzoek

Zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

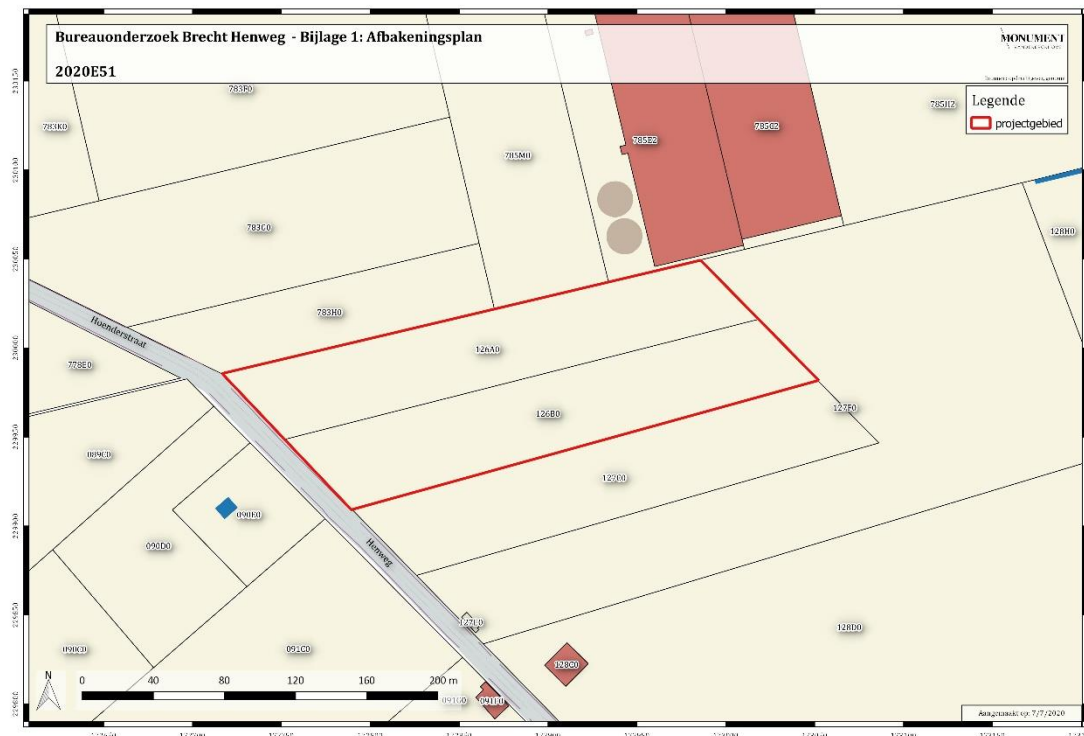
2. Gemotiveerd advies

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. Daarom is voor het volledige projectgebied een verder vooronderzoek noodzakelijk is. Gezien de topografische ligging (op iets hoger gelegen, natte zandgronden nabij verschillende beken), de bodemgesteldheid (normaal goede bewaring van de bodem door gebruik als heide op historische kaarten) en de aard van de te verwachten archeologische sporen (voornamelijk grondsporen uit de metaaltijden) wordt een vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven voorgesteld als de meest aangewezen methode. Voor een uitgebreide evaluatie van de verschillende onderzoeksmethoden wordt verwezen naar het verslag van resultaten (hoofdstuk 2.5.).

Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan de verschillende onderzoeksfases moeten voldoen. Het uitgestelde traject is noodzakelijk omdat de gronden op dit moment nog ingezaaid zijn. Het vervolgonderzoek kan pas plaatsvinden na het oogsten van de gewassen.

3. Planafbakening

Het projectgebied heeft een oppervlakte van ongeveer 2,4 hectare en dient volledig onderzocht te worden door middel van proefsleuven.

Figuur 1: Uitsnede uit de GRB-kaart met aanduiding van de zone van het verder vooronderzoek, bijlage 1 (bron: geopunt.be)

4. Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen per methode weergegeven. Elke onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord. Zolang niet alle onderzoeksvragen succesvol kunnen worden beantwoord, dient men over te gaan op de volgende onderzoeksmethode zoals besproken in hoofdstuk 2.5. van het verslag van resultaten.

- **Proefsleuven/proefputten:**
 - Zijn er archeologische sporen aanwezig?
 - Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
 - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
 - Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
 - Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
 - Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
 - Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
 - Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

5. Plan van aanpak

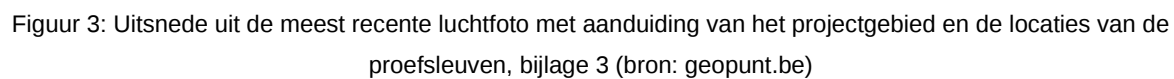
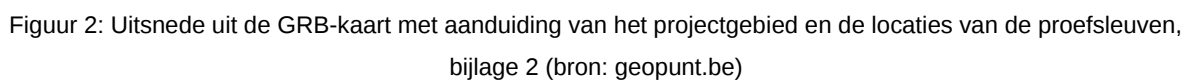
Hieronder wordt per voorgestelde onderzoeksmethode de te hanteren techniek beschreven:

- **Proefsleuven/proefputten**

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven over het volledige onderzoeksgebied.

Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt)¹. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en deels noordwest-zuidoost georiënteerd. Op die manier is er het meeste kans om sporen van oude landelijke gebouwen die in de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen hoofdzakelijk zuidoost-noordwest zijn georiënteerd, aan te snijden. Per sleuf en minstens om de 50m wordt machinaal een profielput aangelegd, op een dermate manier dat er een geschrinkt patroon ontstaat en men in feite om de 25m een zicht heeft op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein.

¹ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie *Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.*

Er worden extra volgtseuven, dwarsseuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Er wordt 10% van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van seuven en 2,5% door middel van volgtseuven, dwarsseuven of kijkvensters. Op die manier wordt 12,5% van het onderzoeksgebied onderzocht en kan met een minimale kost een betrouwbare inschatting gemaakt worden omtrent het archeologisch potentieel van de site. Zodoende kan men ook beter de onderzoekstermijn en –kost inschatten bij een eventueel vervolgonderzoek.²

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na afloop van het terreinonderzoek worden seuven en putten opnieuw gedicht met de eerder uitgegraven grond. Dit gebeurt op een dergelijke manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt. Indien nodig worden kwetsbare sporen (vb. brandrestengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

6. Gewenste competenties

- In het kader van het proefsleuvenonderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring heeft met onderzoek op zandbodems en beide beschikken over minstens 20 werkdagen veldervaring wat betreft proefsleuvenonderzoek.
- Gedurende het veldwerk dient een (assistent-)aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De (assistent-)aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandbodems.

7. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

² HANECA K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. en ERVYNCK A., Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed, juli 2016.

Bureauonderzoek Brecht Henweg - Bijlage 1: Afbakeningsplan

2020E51

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende
projectgebied

230150
230100
230050
230000
229950
229900
229850
229800

783K0

783F0

783G0

785M0

785E2

785C2

785H2

128H0

Hoenderstraat

778E0

783H0

126A0

126B0

127F0

089C0

090E0

090D0

127C0

090C0

091C0

127E0

128C0

128D0

Henweg

091G0

091F0

Aangemaakt op: 7/7/2020

172650 172700 172750 172800 172850 172900 172950 173000 173050 173100 173150 173200

Bureauonderzoek Brecht Henweg - Bijlage 2: Proefsleuvenplan

2020E51

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

projectgebied

proefsleuven

230100
230050
230000
229950
229900

Hoenderstraat
78E0

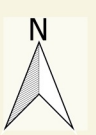
089C0

090D0

090E0

Henweg

091C0

172700 172750 172800 172850 172900 172950 173000 173050

Aangemaakt op: 7/7/2020

783F0

783G0

783H0

785M0

785E2

785C2

126A0

126B0

127C0

127F0

128D0

Bureauonderzoek Brecht Henweg - Bijlage 3: Proefsleuvenplan op luchtfoto

2020E51

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- projectgebied
- proefsleuven

0 30 60 90 120 150 m

Aangemaakt op: 7/7/2020

172700 172750 172800 172850 172900 172950 173000 173050